

Kesäkuun Barks-vierailusta jäi merkkejä suomalaisiin seiniin:

Puolen metrin nimikirjoitus Akun toimitukseen

ja Karin piirtämä Barks-karikatyri Visavuoreen

Barksin oma ehdotus Horsing Around the History -tarinan kansikuvaksi.

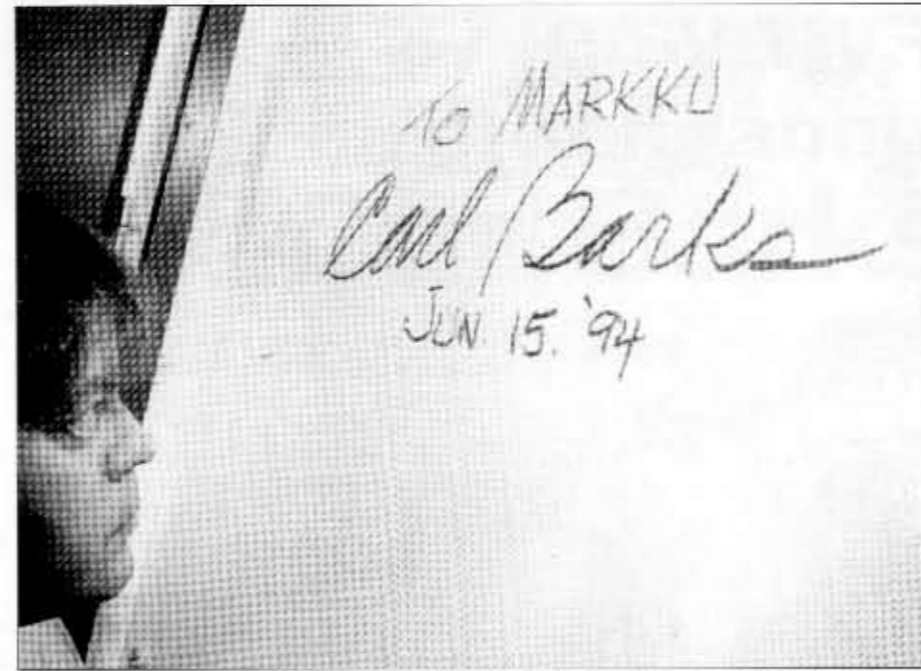
93-vuotiaan Carl Barksin Euroopan-kiertue kesä-heinäkuussa oli tunnetusti ankkamestarin elämän ensimmäinen ulkomaanmatka. Lukemattomissa ulkomaille sijoittamisissaan seikkailuissahan Barks suoritti matkailun ja orientoitumisen National Geographic -lehden avulla. National Geographic on Barksin mukaan tietolähteenä verraton, ja mainitsipa hän lehdistötilaisuudessa lukeneensa juuri ennen matkaansa lehdestä jutun samasta reykjavikilaishotellista, johon hänet sitten majoitettiin.

Barksin kiertueohjelma Euroopassa vaikutti vanhalle miehelle läkähdyttävältä, sen verran ahkerasti häntä juhittiin Suomessakin. Amerikkalaistyyliin Barks jaksoi myhäillä leveästi jokaisessa yleisötilaisuudessa, mutta vastaavasti myös uupumus näkyi miehestä pitkänä vierailupäivänä Kari Suomalaisen kotimuseoon Valkeakosken Visavuoreen.

Meikälaisten fanien kannalta olikin luultavasti onni, että Suomen vuoro oli heti reitin alkupäässä Islannin, Norjan ja Tanskan jälkeen. Akun 60-vuotispäivänä 9.6. Barks oli Tanskassa, sillä siellä vaikuttaa Disney-sarjojen vaikutusvaltaisina eurooppalaistutustaja Egmont.

Mutta jatko: Suomen osuuden organisaattori ja ehtymätön Barks-lähde Markku Kivekäs kertoi, että entisissä itäblokin maissa Barksille olisi tiedossa niinkin sekavaa puuhaa kuin vierailuja paikallisissa teollisuuslaitoksissa!

Suomessa tyydyttiin sentään vain

Barks-vierailun suurimman nimikirjoituksen sai tetysti Aku Ankan päätoimittaja Markku Kivekäs.

valtiovierastyyliseen käyntiin Helsingin ylipormestarin Kari Rahkamon luona kaupungintalolla. Barks kirjoitti nimensä myös Rahkamon Aku Anka -albumiin, joka oli tietenkin keväällä ilmestynyt näköispainos vuosien 1951-52 Akuista. Barksin kuskattiin kaupungintalolle komcasti Esplanadia pitkin suunnilleen kullanhoidoilla Cadilla-cilla. Keskusteltuaan ja juotuaan kahvit pormestari ja piirtäjä vilkuttivat kaupungintalon parvekkeelta yleisölle.

Barks antoi viikossa yli tuhat nimikirjoitusta

Barks viipyi Suomessa maanantaista perjantaihin 13.-17.6. Hän jatkoi Ruotsin-laivalla Tukholmaan, mikä oli hässäkän välttämiseksi suuri salaisuus.

Vierailuviikon kaantya lopuilleen Barks laskeskeli antaneensa Suomessa yli tuhat nimikirjoitusta. Kirjoitettavaa lisäsi erityisesti se, että Barks, suomalainen Barks-työryhmä sekä Barksin managerit Bill Grandey ja Kathy Morby päätyivät lisäämään ohjelmaan yhden oikean yleisötilaisuudenkin. Barks signeerasi Hotelli Marskin kabinetissa tunnin verran torstai-aamuna.

Alunperin ohjelma oli nimittäin rakennettu niin, että Barksin läheisyyteen näytettiin pääsevän vain luotolaitin. Oli fanigaalaa keskiviikkoiltana ravintola Kaivuhuoneella, oli yksityisvierailua sarjakuvaksuppa Good Fellowsissa ja entisten tai nykyisten Disney-artistien Jukka Murtoaaren ja Kari Korhosen seurassa.

Murtosaari otti oman Barks-nimmarinsa amerikkalaiseen Walt Disney's Comics And Stories -lehteen, jossa oli toivesarjana Barksin "Uudenvuodenpäätökset" vuodelta 1956 sekä Murtoaaren uusiokansi samasta aiheesta. Aika hyvin! (Sarja on julkaistu Suomessa mm. Aku Ankan parhaissa nro 36 ja Akuissa 9A/57 ja 1/76, Jenkeissä WDCS 185 ja 569.)

Muita maininnan arvoisia signeerauksia: Akun päätoimittaja Markku Kivekäs sai paksulla tussilla kirjoitetun puolimetrisen nimmarin suoraan työhuoneensa seinään. Kivekäs oli kaa-vaihtanut jo jonkin aikaa muuttoa pois altaasta huoneestaan, mutta jumalallisen nimikirjoituksen ilmestyttyä seinään Kivekkään esimies tokaisi hänelle heti: "Taisivat muuttoaikheet jäädä".

Myös varsinaista Barks-taidetta jäi maahan: Good Fellowsin Jari Laitinen huusi Kaivuhuoneella huutokaupatun tuoreen Roope-piirroksen kahdeksalla tonnilla. Akun toimitus puolestaan sai herkkuja tuliaisina. Barksilla oli mukanaan akvarelli veljenpojista sudenpentäenraaleina ojentamassa kunniamitalia. Piirros julkaistaan Aku Ankan Juhlasarjat 4 -kirjassa.

Marskin yleisessä nimikirjoitussessiossa nähtiin sellainonkin episodi, että keski-ikäinen naisihminen pyysi signeerausta suurikokoiseen, harrastelijamaisen näköiseen öljyvärimaalaukseen, joka oli plagiaatti Barksin Lentävä hollantilainen -maalauksesta. Manageri Grandey johdatti naisen mahdollisimman tahdikkaasti pois paikalta.

Marskissa myös Markku Kivekäs eläytyi ja kävi täysillä kierroksilla. Hän todisti Barksin erinomaisuutta muun muassa kysymyksellä, onko kenestäkään poliitikosta tai muusta Suomessa vierailijasta otettu koskaan yhtä runsaasti valokuvia. Yritin sanoa, että ehkä sentään Ronald Reaganista, joskin hänellä oli ympärillään valtavimmat turvatoimet.

Kuultiin myös hauskoja Kivekäs-sitaatteja lentokentältä tilanteesta, jolloin Barksin konetta vasta varrottiin paikalle. Yksi hyvä oli "Tuo mies on sarjakuvan Shakespeare" ja toinen "Tuo mies syntyi ennen kuin lentokone oli keksitty, ja nyt hän on lentänyt tänne".

Toisilla siis ainakin riittää uskoa asiaansa, mutta sisälsikö Carl Barksin vierailu mitään muuta kuin edellä kuvailun kaltaista ihailua ja amerikanää?

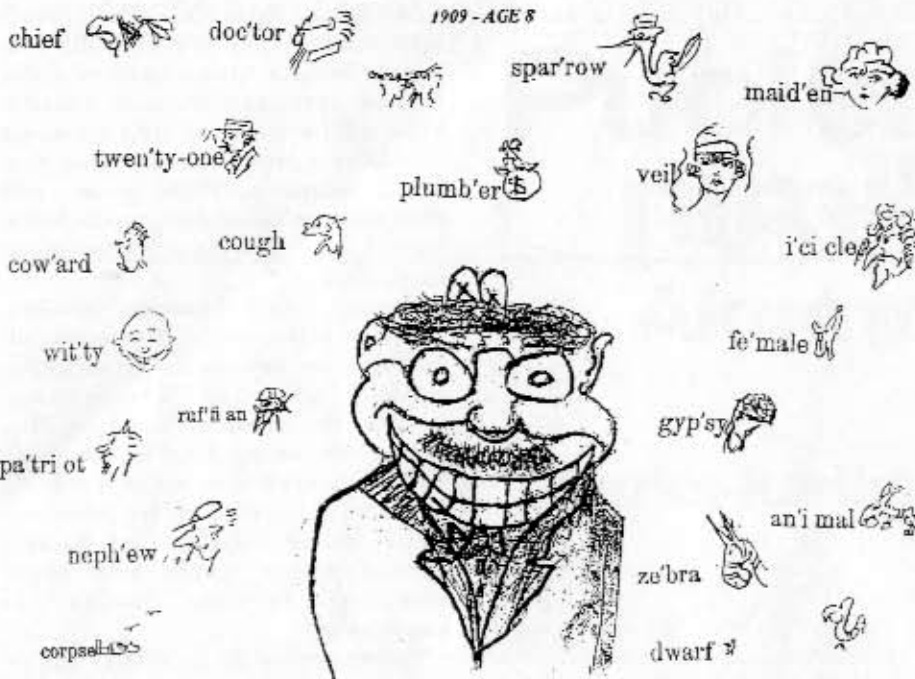
Tiistai-aiheeksi oli järjestetty lehdistötilaisuus, mikä ei sinänsä luvannut yllättäviä paljastuksia tai tanakointia lausuntoja. Barksin on periaatteessa joutunut kertaamaan viimeiset 25 vuotta kaikkea sitä, mitä hän oli tehnyt ennen olakkoelle jäämistään.

Barksin käsikirjoittama uutuussarja ilmestyy Akussa 1/1995

Nyt uutta kerrottavaa oli sen verran, että Barks esitti kopion seuraavasta myyntiserigrafistaan. Sekin on eräänlainen 60-vuotisjuhlaesine. Serigrafissa joukko lukijan kannalta keskeisiä ankkalinnalaisia on keraantyy-

Reipas vanha herra Carl Barks.

Barks-löytö vuodelta 1909! Suomen-vierailullakin mukana ollut Barksin manageri havaitsi viime vuonna taiteilijan vanhojen kamojen joukossa aapisen nimeltä Champion Spelling Book, johon kahdeksanvuotias Barks on jättänyt omat yllättävän hienot lisäkoukeronsa. Barksin kommentti: "Todella hauskaa että nämä piirroksot löytyivät, kun keräilijät kuitenkin kiistelevät koko ajan, kenen hallussa on vanhinta Barksia". (Comics Buyer's Guide, helmikuu 1994)

nyt seuraamaan, kuinka Pelle Peloton esittää mekaanisten nukkiin avulla kohtauksen ensimmäisestä Aku Anka -elokuvasta Viisas Kana Kananen.

Lehdistötillaisuuden toinen uutisaihe oli Barksin kirjoittama ja kanadalaisen Bill Van Hornin piirtämä uutuussarja Horsing Around The History. Se ilmestyy meillä tuttuun spesiaalittyliin Aku Ankan numerossa 2000, joka sattuu olemaan ensi vuoden ensimmäinen Aku.

Sarja on ainakin ankistien keskuudessa joltininkin sensaatio, vaikkakin siinä on Barksia vain teksti. Horsing Around The History sai alkunsa Barksin maalausideasta, jossa Roopen rahasäiliössä makaa rahan ohella Troijan puuhevonon. Barks kertoo ryhtyneensä pohtimaan puuhevosen tietä rahavarastoon. Ratkaisu on, että Roope, Aku ja pojat jäljittävät sarjassa hevosta Kreikan saaristosta, Karhukopla taasen on järkeillyt pääsevänsä rahasäiliöön piiloutumalla perinteiseen troijalaistyyliin puuhevosen sisään.

Mielestäni lehdistötillaisuuden hienoin kysymys oli, miksei Barks maalaa lainkaan samantapaisia pelkistettyjä, surrealistisia ja kvasimoderneja ankkatauluja, joita esiintyy ankkasarjoissa Akun kotona?

Vastauksessaan Barks antoi ymmärtää, ettei hän ole tullut edes ajatelleeksi moista hilpeää mahdollisuutta. Hä-

nelle ankkamaalaukset ovat vanhojen kohtauksen rekonstruoinnista sellaisenaan. Ajatustapa on hieman tylsä, vaikka onhan Barks moninkertaisesti ansainnut oikeutensa paistatella vanhasa maineessa.

Barksilla ja Karilla oli alussa samat esikuvat: Raymond ja Foster

Järjestäjät olivat suunnitelleet Barksviikon huipentumaksi vierailun Kari Suomalaisen Visavuoreen. Ennakkoon oli tuumittu myös Carl Barksin ja Tove Janssonin tapaamista, mutta kyllä Karin ja Carlin urat liippaavat sittenkin lähempää toisiaan. Pointti sinänsä on, että molemmat herrat ovat olleet myyvine tuotteineen Sanoma Osakeyhtiön (nykyisen Helsinki Median) taloudellisia kivijalkoja.

Kari Suomalainen on kaksikymmentä vuotta nuorempi kuin Barks, mutta kumpikin on aloittanut sarjakuvien piirtämisen samaan aikaan 1940-luvun alussa. Kari piirsi rintamalla Välskärin kertomuksista sarjakuvan, joka sisälsi Suomen tarkinta hiusviivaa. Barks tutki näitä Alex Raymond -vaikutteisia sivuja Visavuoren Kari-paviljongissa erityisen hartaasti. Sekä Kari että Carl ovat luetelleet haastatteluissa varhaisiksi suosikeikseen Raymondin ja Hal Fosterin seikkailusarjat.

Piirtäjätitaaniin välinen seurustelu

oli hyvin ystävällistä, mutta sittenkin vähän etäistä. Jo Visavuoren tavarantapaloudessa on riittänyt Barksilla pureskelemista: tiluksilla on Kari-paviljongin lisäksi Karin isoisan Emil Wikströmin rakennukset veistokseen ja muine tavaroineen.

Barksin upposivat Karin kuvista parhaiten universaalien ilmeikkäät lapsiaiheiset piirroksot, jotka on julkaistu kahtena Kakarakirjana.

Hieman hupaisa tilanne syntyi sensijaan Karin omakuvan odessa - Visavuorella on tuttu lierihattu-Kari luonnollista kokoa olevana nukkena sohviin ja Miro-tauluineen päivineen. Barks kyysi vaiivikkaa manageriltaan Grandeylta: "Esittääkö tuo Luuta-Hiltaa?" (Luuta-Hilta on tunnettu amerikkalainen sarjakuvanoita.)

Kari on saanut 1950-luvun lopulla Yhdysvaltain pilapiirtäjien yhdistyksen Reuben-palkinnon. Reuben-diplomin kohdalla Bill Grandey muistutti Barksia siitä, että syksyllä Barksillekin on taas luvassa Reuben.

Paviljonkikierron jälkeen Kari vei Barksin risteilylle Vanajavedelle. Siellä hän hahmotteli vieraastaan kolme karikatyyri-muotokuvaa. Yhden hän antoi Barksille ja yhden mukana Visavuorella palloillelle Matti Eroselle, joka on sekä kova Barks- että Kari-fani. Kolmannen muotokuvan Kari on ripustanut Kari-paviljongin osastoon, jossa on entuudestaan muun muassa Mort Walkerin ja Hank Ketchamin kädenjälkeä ja Karin hahmotelmia kirjailija- ja muista kulttuurikuuluisuuksista.

Jussi Karjalainen

Barksin piirros, jonka Jari Laitinen osti ankkajuhlien huutokaupasta. Piirros on nähtävissä Good Fellows -sarjakuvaliikkeessä Helsingissä.